

- Dokumentacija i informacija,
- Komunikacija među muzejima,
- Kulturna dimenzija razvoja.

Prema izvještaju generalnog sekretara ICOM-a gospodina Patrica Cardona, Međunarodni savjet za muzeje (ICOM) ima oko 8000 članova, 80 nacionalnih komiteta iz 119 zemalja (16 komiteta iz Afrike, 16 iz Azije i Oceanije, 31 iz Evrope, 15 iz Latinske Amerike i Kariba, dva iz Sjeverne Amerike).

Prema podacima iz 1989. godine najbrojniji je nacionalni komitet iz SAD-a – 1112 članova, a po brojnosti slijede nacionalni komiteti Francuske – 720 članova, SR Njemačke – 692 člana, Izraela – 480 članova, Švedske – 388 članova, Švicarske – 379 članova itd. Jugoslavenski nacionalni komitet ima 69 članova, od kojih je 15 prisustvovalo Generalnoj konferenciji u Haagu.

Kako smo kao sudionici imali priliku vidjeti velik broj nizozemskih muzeja, željela bih napisati i nekoliko riječi o njima. Nizozemska ima 800 muzeja različitih profila i usmjerenja, od muzeja primijenjene umjetnosti, antropoloških, pomorskih, povijesnih, muzeja za umjetnost i obrt, muzeja moderne umjetnosti, tehničkih, tekstilnih, kazališnih do ribarskih i ekomuzeja. Više od 20 muzeja je pod nadležštvom Ministarstva za kulturu, koje je odgovorno za politiku muzeja. To se odnosi na one muzejske ustanove koje prikupljaju, čuvaju, obrađuju i prezentiraju publici nizozemsku kulturnu baštinu na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Devetnaest muzeja je pod nadzorom drugih ministarstava, a sedam muzeja je osnovano u nadležštvu Ministarstva obrane. Ostali muzeji su pod nadležštvom pokrajina ili općina, dok je određeni broj muzeja vlasništvo fondacija, udruženja, poslovnih kompanija ili pojedinaca. Do 1986. godine muzeji koji nisu bili državno vlasništvo također su primali pomoć od države, obično iz centralnoga, pokrajinskog ili općinskog fonda, da bi pokrili osnovne troškove. Od početka 1987. godine odgovornost za financiranje tih muzeja preuzela je pokrajina u skladu s općim trendom decentralizacije.

Nizozemsko muzejsko društvo izdaje kvartalno časopis »Museumvisie«, koji sadrži opće informacije o muzejima kao i novosti s područja muzejske djelatnosti. Muzeji Kröller-Müller, Stedelijk Van Abbe, Boymans-van Beuningen i Stedelijk iz Amsterdama zajednički izdaju »Museumjournaal« – dvomjesečnu publikaciju za modernu umjetnost.

Kao predsjednik Jugoslavenskoga nacionalnog komiteta sudjelovala sam u radu Savjetodavnoga komiteta ICOM-a, gdje sam podnijela izvještaj o radu našega nacionalnoga komiteta, a prema svom stručnom nahođenju sudjelovala sam u radu dva međunarodna stručna komiteta: u Komitetu za muzejski public relations (MPR) i Komitetu za primijenjenu umjetnost (ICAA). Imala sam priliku, kao i ostali članovi JNK ICOM-a koji su bili u Nizozemskoj, vidjeti i upoznati se s radom mnogih muzeja i sličnih ustanova, što je zasigurno korisno kao informacija za budući rad.

I što nakraju reći osim da su ovakva stručna putovanja zaista jedinstvena mogućnost za stjecanje novih spoznaja i usavršavanje u struci i zasigurno prijeka potreba i podloga za unapređenje naše djelatnosti, kulture i znanja, a istovremeno promocija naših pokušaja, dostignuća i rezultata unutar svjetskih kulturnih događaja.

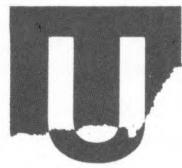
Sljedeća Generalna konferencija održat će se u Quebecu u Kanadi u rujnu 1992. godine, a tema će biti »PREMA 2000. GODINI. MUZEJI: POSTOJE LI GRANICE?«.

Prilika je to da kažemo što mislimo o novoj temi i gdje se u tome nalazimo.

Primljeno: 19. 6. 1990.

RAD ICOM-ova KOMITETA ZA OBRAZOVANJE I KULTURNU AKCIJU – CECA

Ljerka Metež
Muzejski dokumentacioni centar
Zagreb

staljena je praksa i oblik rada da u vrijeme održavanja generalnih konferencija ICOM-a, osim općeg konferencijskog programa, svi ICOM-ovi međunarodni komiteti paralelno održavaju svoje redovne godišnje sastanke i uz to vezan program.

Tako su i u toku 15. generalne konferencije, održane od 27. kolovoza do 5. rujna 1989. godine u Haagu, svi međunarodni komiteti imali zasebne programe ujutro i poslijepodne, a navečer su se svi sudionici okupili u zajedničkom programu ICOM-a. To je bilo nekoliko zajedničkih izleta, večera i primanja u nekoliko gradova Nizozemske – Amsterdamu, Rotterdamu, Leidenu i Haagu, gdje je sudionike Konferencije primio nizozemski ministar kulture g. L. C. Brinkman.

Radni program ICOM-ova Komiteta za obrazovanje i kulturnu akciju, CECA-e, koji je trajao od 29. kolovoza do 1. rujna, odvijao se svakodnevno u dva tematska dijela i na dva različita mjesta, u nekoliko gradova i nekim od najpoznatijih nizozemskih muzeja. U prijedopodnevnom satima su to bila predavanja o određenoj, zajedničkoj temi, a poslijepodne se radilo u nekoliko manjih grupa – razgovaralo se u različitim muzejima prema izboru članova. Takav se oblik rada, po grupama, pokazao najpogodnijim za ovaj Komitet, koji je sa svojih više od 400 članova jedan od najbrojnijih.

Prvog radnog dana, 29. kolovoza, održana su tri uvodna predavanja o općoj temi 15. generalne konferencije »Muzeji generatori kulture« u haškome Museionu. U okviru teme dan je i kraći pregled situacije u Nizozemskoj, zemlji s velikom gustoćom muzeja i galerija – ukupno i više od 800 – na relativno malom teritoriju. U jednom od predavanja prezentirana je i situacija u Haagu s posebnim osvrtom na Museion, specijalnu muzejsku instituciju namijenjenu obrazovanju školske djece ali i svih drugih posjetilaca, jedne od rijetkih te vrste u svijetu. Na tragu ideje antičkog, aleksandrijskog, muzeja – μουσείο, i ova institucija svojim stalnim postavom i pratećim programom izložbi prezentira do sada sakupljena osnovna saznanja o svijetu u kojem živimo. O tome govore izložba u prizemlju *Planet Zemlja, naš dom* i središnja izložba na katu *Između čovjeka i nebeske maglice*. Ta se izložba sastoji od niza cjelina koje govore o planetu Zemlji, životu na njoj, različitim kulturama te o povijesti znanosti i tehnologije. Oko te izložbe niže se još 18 manjih izložbenih prostorića, odnosno učionica praktikuma u kojima su pojedinačno prezentirane i razrađene teme naznačene u okviru središnje izložbe. U većini od njih posjetioci su pozvani da sami isprobaju neki od izložaka, izvedu pokus i slično.

Drugi radni dan odvijao se u muzeju Boymans van Beuningen u Rotterdamu, a glavna tema predavanja bila je »Nove forme prezentacije«. Zapažena predavanja održali su arhitekt Jowa I. Kiss Jovak iz Amsterdama i direktor dječjeg odjela Tropenmuseuma u Amsterdamu, Manus Brinkman. Arhitekt Jovak govorio je o pripremi i procesu rada pri realizaciji muzejske izložbe. Istakao je za naše prilike vrlo poučnu činjenicu, da arhitekt mora usko surađivati s kustosima i slijediti njihov scenarij i upute. Odnosno, arhitekt je u radnom procesu onaj činilac koji materijalizira poruku zadane teme pomoću odabranih muzejskih predmeta i drugih pomagala.

¹ Neil Postman je naglasio da su muzeji tumači socijalne svijesti, povjesničari budućnosti, pokazatelji uspona i napretka čovjeka, regulatori kulturološkog nivoa jedne sredine.

M. Brinkman je govorio o načinu rada, organizaciji i postavi izložbi u svome muzeju s aspekta specijalista za obrazovanje i rad s djecom. Izložbe se u Tropenmuseumu pripremaju veoma savjesno i sistematično. Dok se priprema izložba, odjel je šest mjeseci zatvoren za publiku kako bi se svi kustosi, koji kasnije rade s djecom, posvetili stručnom radu na pripremi materijala za prezentaciju. Ta se institucija (dijelom programa vezana uz Tropeninstitut, s kojim dijeli zgradu) isključivo bavi temama iz života u zemljama tropskog pojasa te drugih udaljenih područja Afrike, Bliskog istoka, Azije i Južne Amerike čija se svakodnevica znatno razlikuje od zapadnoevropske. Stoga je ustaljena praksa tog muzeja da svi kustosi borave određeno vrijeme u sredini koja će biti tema izložbe, osobno prikupljajući predmete, informacije i iskustva kako bi to što vjernije prenijeli svojim posjetiocima. Tema izložbe uvijek je samo jedan segment iz života određene sredine, obrađen do u najsitnije detalje, vodeći računa da djeca najprije (ili isključivo) zapažaju i pamte detalje, a sublimirana ideja saglediva je tek u zrelijoj dobi. Posebno je istaknuta važnost neposrednog rada kustosa s djecom posjetiocima kao posebnost dječjih muzeja, koji ne mogu funkcionirati bez takvog angažmana stručnog osoblja, za razliku od nekih drugih vrsta muzeja.

Poslijepodnevni rad nastavljen je u manjim grupama u muzejima Rotterdamu. Jedan od odabranih muzeja bio je i Muzej grada Rotterdamu, smješten u gradskoj palači iz 17. stoljeća, jednoj od nekoliko objekata koji su preživjeli bombardiranje grada u svibnju 1940. godine. U stalnom su postavu zbirke slika oružja, posuda i kostima, zatim postavi o povijesti Rotterdamu, uređenju stanova kroz povijest i drugo. Posebno je zanimljiv postav na zadnjem katu, u atici palače, gdje se odvija najveći dio obrazovnog rada. Tu su ambijentalno predstavljeni pojedini segmenti života ljudi vezani uz rođenje, vjenčanje, smrt, održavanje kućanstva, dječje igre, odijevanje, zatim rekonstrukcija stare tiskare, trgovine i niz drugih detalja koji služe kao polazište za osmišljeni obrazovni rad u muzeju.

Treći radni dan protekao je u znaku teme »Suradnja i interdisciplinarnost«. Toga su dana komiteti MPR-a (Museum Public Relations) i CECA imali zajednički program predavanja u Rijksmuseumu u Amsterdamu. Uvodna predavanja održali su Janet Solinger, direktorica programa u Smithsonian Institute, Washington (»Interdisciplinarnost između obrazovanja i odnosa s javnošću«), i dr. Kjell Engstrom, direktor Naturhistoriska Riksmuseet, Stockholm (»Integracija ekologije i prirodoslovlja s muzejima kulturne povijesti«). U večernji program ICOM-a toga je dana bila uključena i baletna predstava Nizozemskoga plesnog teatra, jedne od najcjenjenijih baletnih trupa u svijetu.

Radni dio programa CECA-e nastavljen je u petak 1. rujna, održavanjem godišnjeg sastanka članova i izbornom procedurom za izbor novog Predsjedništva i Izvršnog odbora Komiteta. Za novog predsjednika izabran je Paul Vestergard iz Danske, a za tajnika George E. Hein iz SAD. Poslijepodne članovi su proveli u obilasku sedam muzeja u Leidenu, a navečer, s ostalim članovima ICOM-a, na primanju kod gradonačelnika Leidenu u crkvi Pieterskerk, gdje je posluženo tradicionalno jelo hutspot.

U subotu 2. rujna članovi su proveli cijeli dan u grupnim ekskurzijama kroz Nizozemsku, u posjetu i obilascima gradova i muzeja prema vlastitom izboru. Službeni je dio programa CECA-e time bio završen, a većina članova pridružila se ostalim ICOM-ovim članovima na cjelodnevnom izletu u nedjelju 3. rujna. Posjetili smo Muzej na otvorenom u Arnheimu, Muzej Kröller-Müller u Otterlou i Palaču Het Loo, jednu od rezidencija kraljevske kuće Oranje, koja je od 1984. otvorena za javnost. Kompleks s palačom, vrtovima, paviljonima i okolnom šumom jedan je od primjera barokne arhitekture koja je u toku XVII. stoljeća nastajala u Evropi po uzoru na Versailles. Sljedeći godišnji sastanak CECA-e organizirat će Nacionalni komitet ICOM-a Botswane, od 16. do 22. rujna 1990. u Gaboroneu.

BIBLIOGRAFIJA NOVIH MUZEJSKIH POSTAVA U SVIJETU

Mira Heim
Muzejski dokumentacioni centar
Zagreb

Uz temu »Novi muzeji i novi muzejski postavi u Jugoslaviji« prilažemo bibliografiju o novim muzejima i postavima u svijetu. U tu svrhu obrađeno je tridesetak stranih časopisa iz biblioteke Muzejskoga dokumentacionog centra. Uz članke navodi se i bibliografija vodiča novih postava ili muzeja kao i nešto osnovne literature o arhitekturi muzeja.

Bibliografske jedinice obrađene su od 1984. do 1989. godine. U štednji prostora uz bibliografsku jedinicu naveden je samo naziv časopisa, godište, broj i godina izdanja, te se zato daje zasebno popis obrađenih časopisa s punim naslovom, mjestom izdanja i izdavačem, ISSN-om, kao i signaturni broj biblioteke MDC-a. Bibliografske jedinice poredane su po abecednom redu autora, a ako iz naslova članka nije vidljivo o kojem je muzeju riječ, dodana je opaska radi lakšeg snalaženja.

Acta Scansenologica. – Sanok: Muzeum Budownictwa Ludowego ISSN: 0208–8053 V–494

Berichte aus der Arbeit des Museums. – Bonn: Das Rheinische Landesmuseum V–304

Berliner Museen. – Berlin: Staatliche Museen Preussischer Kulturbesitz ISSN: 0934–3911 V–491

Curator. – New York: American Museum of Natural History ISSN: 0011–3069 V–460

Danske museer. – Viborg: Museumstjenesten ISSN: 0904–0579 V–741

Deine Stadt: Kunst, Kultur und Leben in Braunschweig. – Braunschweig: Kulturamt der Stadt Braunschweig V–457

History News. – Nashville: American Association for State and Local History ISSN: 0363–7492 V–542

Information VMS/AMS. – Basel: Verband der Museen der Schweiz V–279

Informationen für die Museen in der DDR. – Berlin: Institut für Museumswesen ISSN: 0138–1989 V–190

The International Journal of Museum Management and Curatorship. – Guildford: Butterworth Scientific Limited ISSN: 0260–4779 V–559

Joanneum Aktuell. – Graz: Steiermärkisches Landesmuseum Joanneum V–251

Kulturbauten: Beiträge aus Theorie und Praxis. – Berlin: Institut für Kulturbauten ISSN: 0233–2337 V–445

Kulturberichte: Monatsschrift für Kultur und Wissenschaft. – Wien: Presseamt der Nö Landesregierung V–80

Lettera dall'Italia. – Roma: Istituto della Enciclopedia Italiana ISSN: 0393–6457 V–672

Materialy. – Sanok: Muzeum Budownictwa Ludowego V–290

Mitteilungsblatt der Museen Österreichs. – Wien: Österreichischer Museumsbund V–47

Die Museen in Basel. – Basel: Informationsstelle der Basler Museen V–676

Musées et collections publiques de France. – Paris: Association générale des conservateurs des collections publiques de France ISSN: 0184–508x V–305

Museum. – Paris: Unesco ISSN: 0027–3996 (eng) ISSN: 0304–3002 (fre) V–25